

BEKE SÁNDOR
MOSOLYGÓ OROSZLÁNOK

Beke Sándor

***MOSOLYGÓ
OROSZLÁNOK***

Versek

*Erdélyi Gondolat Könyvkiadó
Székelyudvarhely 2004*

MEGVILÁGOSODÁS

A KŐ TERMÉSZETE

Kőből vagyok.
Hamar békülök,
hamar haragszom.
Ha kezébe vesz valaki,
tenyerében forгат,
át akar formálni,
keze feltörik,
kérgessé válik,
megkékül, megfájdul,
aztán haragosan,
nagy lendülettel,
messzire eldob magától.
Én pedig tovább gurulok
a többi makacs
tárggyal együtt,
mert én egy kész
és formázhatatlan
kő vagyok.

RENDAHAGYÓ ŐSZ

Azt hitte, tavasz lesz
— pedig a naptár szerint is
november van —,
s házunk előtt
rügyet bontott a meggyfa.

MACSKASZEMEK

Szétzúzott macska-tetemek
hevernek az országúton,
alvadó vérük
feketedik az aszfalton.
A gyilkos autók tovább robognak.
Nyomukban
újabb macska-tetemek:
fekete macskák,
sárga macskák,
fehér macskák.
Már csak azon gondolkozom,
vajon merre gurulnak
a szétgázolt macskák szemei
a vaksötétben?
Némák az útszéli fák,
a szaggatott fehér csíkok
az út közepén,
a kikopott kilométerkövek.
A távoli hegyek fölött
felszállni készül
a kérdőjellé görbedő hajnali köd.

HAMVADÓ EMLÉK

A kandallóba vetett
égő képeslapon
leégett a hegy.
A hegy, ahol jártam.

MULANDÓSÁG

A kő
változó
arca.

SORSUNK

Mi, emberek,
csupán szószólói
és végrehajtói lehetünk
az isteni ítéletnek.

TEMLOM

Keresem a helyet,
a csendet,
a magányt,
a rossz emberektől mentes
viszálytalan lakást,
ahol magamba szállva
imát mondhatok.
Ezért építettem
szívembe
templomot.

MEGVILÁGOSODÁS

Iskolás koromban
hitetlenül éltem,
nem hittem a papnak,
nem hittem Istenben.
Pogány voltam,
bátor, vakmerő,
azt gondoltam,
enyém a nagyvilág,
a kozmosz,
s a mindenséget beragyogó fény.
Érettségi után tovább szőttem
gőgös álmaimat,
élveztem makacsságomat,
a magabiztosságot,
a korai sikert.
De egyszer csak
megfulladtak bennem az álmok,
s lelkem zsákutcájában
megrekedt az élet.
Akkor a szocializmusra
fogtam mindent,
mert csalódásaimban
bűnbakot kerestem.

Tanáraimra haragudtam,
akik kommunista
szellemben neveltek,
barátaimra,
akik elhenyélték a holnapot,
szüleimre,
akik bizonytalan hétköznapijaikban
reggeltől estig munkálkodtak,
s csak a vasárnapi
asztalnál nevettek.
Most már tudom,
nem volt hibás
se a politikai rendszer,
se a társadalom,
se a leckét mondó tanár,
se a henye barát,
se a kedvetlen szülő.
Visszaemlékszem
arra a dacos fiúra,
aki az élet forgószínpadán
kétkedve állt a reflektorfényben,
ahol a váratlan fénycsóvában
— mint egyszerű polgár —,
megjelent
és kezet fogott vele az Isten.

AZ ÉLET

kibontásra váró
ajándékcsomag.

TETTREKÉSZEN

A szeretet
kívülről becsukta
a szavak kapuját.

HA NEM LENNÉK KÖLTŐ

háborús bűnösök
után nyomoznék
Dél-Amerikában.

SZAVAK

Úszkálók a szavak között,
szimbólumok hullámain,
de int már a part —
a gátat vető értelem.

VALAMI HIÁNYZIK

Bosszankodva
ültem íróasztalomnál,
hiába néztem ki az ablakon,
nem láttam
egyetlen csillagot se
— borús volt az ég.
Mérgemben
ölnyi fát szedtem
fonott kosaramba,
felmentem
a Hajnalcsillagra
és tüzet raktam.
Most már
világítani fog nekem
valami az égen,
gondoltam,
amikor visszajöttem.

MILYEN KÁR

Milyen kár,
hogy az embernek
nincs több élete —

Milyen kár,
hogy egyetlenegy
életemben
egyszerre
több ember
harcol,
küszködik bennem.

GYARLÓK VAGYUNK

Ma meggyónod a bűneidet —
holnaptól ismét vétkezel.

IJESZTŐ VIHAR

Orkán támadt
Los Angeles fölött,
s fejem tetejéről
kitépte
a hajszálok gyökereit.

TÉVELYGÉS

Elindultam a Tejút felé,
hogy másik világot
keressek magamnak:
szemem homályos,
porköd a lelkem.

SÍR

A lélek
megvetette
a test
ágyát.

DÍSZ

Fehér virág-pelerint
öltött a tavasz.
Jöttében,
az úton,
aranylepke szállt
a homlokára.

A SZAHARÁBAN

a reggelre eltűnő
lábnyomok
most térnek
nyugovóra.

HIÁNYPÓTLÁS

A kőművesek
házakat építettek,
a házakba falakat húztak.
Miután az emberek
beköltöztek a lakásokba,
Isten megáldotta őket,
és szeretetet küldött
otthonukba.

KIVEZETŐ ÚT

A hallgatás pódiumán
tolmácsra talált
a kikristályosodott
értelem.

BALESET

A művészt szállító limuzin
szakadékba zuhant a szerpentinről:
földet érve felrobbant
s elégett az éjszakában.
Zuhanása közben
zenélni kezdett a kozmosz,
s az ég elorozta
a zongorista narancssárga
nyakkendőjét.

VILÁGÉGÉS ELŐTT

Az utolsó éjjel,
amikor felzúgtak a szirénák,
nem tudom, mihez kaptam,
mi volt enyém az öreg kontinensen,
s miközben semerre szaladtam,
még eszembe jutott,
hogy a szomszédom
— hiába ígérte —
a kölcsönpénzt se adta vissza.

A HOLD

Lila tengeren
korcsolyázó
fehér csillagok között
matróz-álmokat kerget
egy eltévedt viking-hajó.

ORDASOK

A karám szélén
— oszladozó ködben —
vérpíros fűszálakat lenget a szél.
Farkasok jártak itt az éjjel.

HAJNALI RÉMÁLOM

Az üstökösök
ismeretlen úrhazába költöznek,
halvány leplével
háttat fordít az ég,
s mint kivert koldus,
a sötétkép sírgödör felé
muzsikálja magát
a láthatatlan zenekar —

KELLETT NEKTEK!

Ha ellepi az egész földet a víz,
levesszük Noé bárkáját a padlásról,
beletesszük a kecskegidát, a tyúkot,
a családi fényképet a falról,
nagymama szétnyítt bibliáját,
az eszcájgot és a házi patikát,
alsóneműt, leberdzseket,
videokazettát és cédé lemezt,
a foszforos csillagokkal teleszórt
ajándékpárnát
meg a selymes érintésű kínai pokrócot —
s ha ellepte az egész földet a víz,
megszólal az Isten:
— Kellett nektek viszálykodás, emberek,
pusztulás, vízözön, árvíz!

PIRKADAT

Az álmok asszonya
felkelt a mennyezetes ágyból
és becsukta az éj ablakát.

ELVESZTETTEM

embertelenségem,
ezúton érvénytelennek
nyilvánítom.

FEKETE MUNKA

Engedély nélkül
fuvarozást vállaltam
az égen:
a Göncölszekérrel
egyik csillagképből
a másikba szállítottam
az álmokat.

AMFITEÁTRUM

A római császár
tiszteletére
a népes amfiteátrumban
előadást tartanak:
aranyhárfákon
égi zenét játszanak
császáruknak
a görög istenek.

AUSCHWITZ

Isten homlokába
fúródtak
a szögesdrót
rozsdás szegei.

EGY MÁSIK TÖRTÉNELEM

Középkori
várfalon
graffiti.

ENNYI...

Két végtelen közé zárt
néhány szárnycsapás,
ennyi a lét:

nagy nyomor,
fejfájás,
sok semmiség...

AZ ISTÁLLÓMESTER PANASZA

A SZERELEM ÖTÖDIK ÉVSZAKA

Ha elvonulok
a festékes bolt előtt,
eszembe jutsz.
Ha az intézet mellett
sétálok el,
tudom, hogy bent vagy,
dolgozol.
Ha meglátlak a korzón,
lámpalázas leszek,
mint kisgyerek.
De miért?
Hiszen te nem is ismeresz.
Csak én tudom,
hogy itt sétálsz velem
a sorok között
a hetedik földrészen,
a szerelem
ötödik évszakában —
ebben a versben.

JÁTÉK

Mondtam,
legyünk orvvadászok,
lőjük le a barna medvét!
Az üvegszemű
nagy játékmackót
— a hajdanvoltage —
szekrényünk tetejéről.

VALLOMÁS

Keresem
anyanyelvem
legszebb szavait.
Találtam is néhány
szívhez szóló
magyar szót:
édesanyám,
bajtárs,
fülemüle,
liliomkert,
szeretlek.
Ja, igen,
tulajdonképpen
az utóbbiért volt
ez az önfeledt
keresgélés.

MOSOLYGÓ OROSZLÁNOK

Pazarló fényben
a Lánchídon sétálsz
egyedül,
melletted őrült motorosok
száguldoznak az éjszakában,
s míg
utánuk nézel,
mosolyogni kezdenek
az oszlopokon őrködő
kőoroszlánok.

KÉRDŐJELEK

Ha az ember elindul Érte,
azon gondolkodik el néha,
vajon miért
saját hasonmását
keresi folyton a társban,
s a hazatérő úton
miért kerül vissza mindig,
megint csak önmagához?

HA...

Arcod elfújná a szél,
ha porból lenne.

Szép szavad felszállna,
ha ködből lenne.

Hangod elhervadna,
ha virágból lenne.

Szerelmed mindig megmaradna,
ha csillagból lenne.

SZÓTLANUL

Vederbe hordtam,
s leengedtem
a titkot kutamba —
A kutat pedig
magamba temettem.

MEDDŐ VÁRAKOZÁS

Azon a padon
most mások ülnek,
de az állomáson,
mire
befut a nemzetközi gyors,
makacsul várok
a második vágány mellett.
Virágot is veszek
— hogyha véletlenül megérkezel —
legyen mivel köszöntselek.

KIBÉKÜLÉS

Könnyed
áztatja
arcomat.

EZ VAGY

Ágyamban
szirén,
szívemben
hiéna.

MATEMATIKA

Fáj bennem neved fölött a mínusz.
Fáj bennem reménytelenségem sinus-görbéje.
Fáj bennem nullával végződő jövőnk.
Fáj bennem a töprengés végtelen jele.

ÜRES GYUFÁSDOBOZ

Nem lobbanok már irántad,
üres lettem, kedves,
mint a kályha mellett
felejtett gyufásdoboz.

KÁRPÓTLÁS

Éjszaka kiteptelek
álmaim filmkockáiból.
Most kikeményített
fehér párnámon
— ezen a hűvös reggelen —
itt fekszel mellettem.
Gyöngéden
válladra emelem a paplant
és betakarlak.

PÁROS TÁNC

Az utcasarkon várlak.
Te vagy a zsák,
én vagyok a folt.
Örülök, hogy megtaláltalak.

EROTOMÁNIA

Fák tövében
meztelen nőket láttam,
pedig csak
nagy, idomtalan
kövek voltak...

A SZOMSZÉDLÁNY

Csattan a kocsí ajtaja.
Félrehúzó a sötétítőt.
Látlak.
Hazajöttél.

AZ ISTÁLLÓMESTER PANASZA

Ha eladó lesz a lovarda,
ki fog lovagolni
feszes nadrágban
fehér lovon?
Ki fog pózolni nekem
kacsintgatás közben,
ha galoppolás után
pihen a ló?
A száguldó lovaglásban
kinek a hajfürtjeit
fonja be majd
a fürge ujjú szél?

Ha eladó lesz a lovarda,
fehér lovad hátán
mindörökre eltűnsz,
szenátor úr lánya,
kit gazdag álmvilágomban
szegény istállómasterként
szerettem.

AZ UTOLSÓ KÍVÁNSÁG

Megérdemled,
hogy boldog légy.

ELRABOLTAK

A halál itt járt és
— fakabátba burkolt —
elrabolt téged,
koporsóba zárt.

NOVEMBERI SZÉL

Meg-meglebbenek,
halkan zizegnek
koszorúidon a szalagok —
Friss hantod földjét
morzsolgatják az emlékek.

METAMORFÓZIS

Ha átléped
a szivárvány kapuját,
tündöklő szó leszel.

SZÉTSZERELT JÁTÉKAIM

ANGYALKA

A vendégek
hiú és sértődékeny anyámnak
mindig kedveskedni akartak,
ezért mondták,
hogy olyan szépek
a szemeim,
mint az anyám szemei,
és olyan gyönyörű
fiúcska vagyok,
akár egy angyalka.
Én mindig haragudtam,
ha angyalhoz hasonlítottak,
mert tudtam,
hogy nem vagyok
szép fiúcska,
és nem szerettem volna
angyal lenni,
mert jól tudtam,
hogy az angyalok
sohasem házasodhatnak meg,
engem pedig csak az furdalt,
mikor fogok én már végre
megnősülni?

TÜKRÖM, TÜKRÖM

Tükörbe nézek,
és megpillantom magamat:
búskomor, szakállas
gyermek vagyok.

A KICSI ADMINISZTRÁTOR

Gyermekkoromban
én voltam a tojásfelelős.
Reggel korán keltem,
hogy mielőtt kiengedném
a tyúkokat,
egyenként megvizsgáljam:
tojósak-e?
Örömmel szaladtam
nagyamámhoz
— mert akkoriban
én voltam
a kicsi adminisztrátor —
és jelentettem:
családunknak
két-három napra
biztosítva a napi adag.
Nagyamám
mindig megdicsért,
amiért jól tudok számolni
és azért is,
mert este
meg tudom „olvasni”
a fészkekben a tojásokat.

Reggel,
ha a ketrec felé közeledtem,
a tyúkok
— érezték tán,
mi vár rájuk —
idegesen tátogtattak.

CSILLAGOK LESZÜNK AZ ÉGEN

Gyermekkoromban
esténként
felmentem a padlásra,
háztetőnkről
eltoltam néhány cserepet,
hogy jobban lássam
a ragyogó eget.
Itt szőttem álmaimat,
s fényes rakétával
felküldtem őket,
hadd barangolják be
a titokzatos Tejútát.
És szinte láttam,
hogyan tágul s foglal el
mind nagyobb tereket
a világegyetem,
s azt is tudni véltem,
hogy azért tágul a kozmosz,
mert az életüktől
megváló emberek
felszálló lelkéből
csillag születik.

Most is azt hiszem,
ha esténként
fölnézek az égre,
a felszálló lelkek özöne
egyre szaporítja
a csillagok birodalmát.
De most álmaimmal
szeretnék találkozni,
melyeket gyermekkoromban
padlásunkról
fényes rakétámmal
küldtem fel az égre.

SZÉTSZERELT JÁTÉKAIM

Anyám azt mondta mérgében,
többet semmilyen játékot
nem vásárol nekem,
mert mindeniket szétszereltem:
a kínai játékautót azért,
hogy tanulmányozzam a motorját;
a műanyag-repülőgépet,
hogy pilótaként
láthassam a kabin műszerfalát;
a beszélő játékbabát
a szívét helyettesítő készülékért,
az albérlő néni telefonkészülékét,
hogy tetten érjem
a fülembbe áradó hangok útját;
szüleim első csörgőóráját,
a fémrugókért
s az értékes rubinkövekért;
apám vízmértékét,
az üvegszálaban
futkosó levegőbuborékért,
a leszerelt régi zárat,
ismerőseink táskarádióját,

s az iránytűt,
a körbeforgó mágneses tűért.
Minden tárgyat
elemeire bontottam,
de csak szétszedni tudtam,
összerakni sosem.
Ahogy telt az idő,
már nem a tárgyakat
kezdtém bontogatni,
hanem a női lelkeket,
melyeket különös
helyzetekbe hoztam,
próbára téve valahányszor.
Épp úgy,
mint az a régi kiskölyök,
aki a szétszerelt repülőgép
pilótafülkéjében csak ámult,
ha a gép
nem akart többé felszállni.

AZON A NAGY BULIN, ŐSSZEL

Egy költő-barátom emlékére

Az ősz a Barcaságon
mindig gyönyörű.
Akkor is az volt,
amikor vártuk
Zsuzsát és Mónikát
arra a nagy bulira
szombat este...
A város korzóján
lányok libegtek,
combjaikra
feszült a farmernadrág.
— Nézd, milyen isteni! —
mondtad,
s rágyújtottál
egy cigarettára,
pedig nem szoktál
cigarettázni.
Fekete zászló-haja
derékig ért,
fehér nadrágja

tiszta volt, mint a hó.
Közben hazagondoltunk:
Erdővidéken
s a Küküllő mentén
szüreti bál van.
Székely ruhában
jönnek a csőszök
árvalányhajjal
fekete kalapjukon,
törékeny vállukon
piros szalaggal,
gyöngyszemes pártákkal
tündökölnék
a csőszleányok,
s énekelnek...
Most a fenyőfa-padlós
kultúrházban
ünneplőben összegyűlnek
a vének,
négy pár járja
a csőszök táncát,
az öregek
fapadokon ülnek
s a csőszleányok énekelnek...
Mi egyre vártuk
Zsuzsát, s Mónikát...

Azon a nagy
szombat esti bulin
nem táncolt senki.
Nyitott ablaknál
— benzinkút
melletti lakásodban —
hallgattuk az utcai zajt,
arra nem táncolhattunk...
Azon a megtervezett
barcasági bulin
nem táncolt senki.
Benzinkút melletti lakásodban
olcsó bort ittunk
és azon filozofáltunk,
hogy mit jelenthet a NŐ
egy költő életében,
amikor vártuk
a soha meg nem érkező
Zsuzsát és Mónikát,
míg szüreti bál volt otthon,
s itt a Barcaságon
ismét gyönyörű volt az ősz.

TARTALOM

MEGVILÁGOSODÁS

A KŐ TERMÉSZETE	7
RENDAHAGYÓ ŐSZ	8
MACSKASZEMEK	9
HAMVADÓ EMLÉK	10
MULANDÓSÁG	11
SORSUNK	12
TEMPLOM	13
MEGVILÁGOSODÁS	14
AZ ÉLET	16
TETTREKÉSZEN	17
HA NEM LENNÉK KÖLTŐ	18
SZAVAK	19
VALAMI HIÁNYZIK	20
MILYEN KÁR	21
GYARLÓK VAGYUNK	22
IJESZTŐ VIHAR	23
TÉVELYGÉS	24
SÍR	25
DÍSZ	26
A SZAHARÁBAN	27
HIÁNYPÓTLÁS	28
KIVEZETŐ ÚT	29
BALESET	30

VILÁGÉGÉS ELŐTT	31
A HOLD	32
ORDASOK	33
HAJNALI RÉMÁLOM	34
KELLETT NEKTEK!	35
PIRKADAT	36
ELVESZTETTEM	37
FEKETE MUNKA	38
AMFITEÁTRUM	39
AUSCHWITZ	40
EGY MÁSIK TÖRTÉNELEM	41
ENNYI...	42

AZ ISTÁLLÓMESTER PANASZA

A SZERELEM ÖTÖDIK ÉVSZAKA	45
JÁTÉK	46
VALLOMÁS	47
MOSOLYGÓ OROSZLÁNOK	48
KÉRDŐJELEK	49
HA...	50
SZÓTLANUL	51
MEDDŐ VÁRAKOZÁS	52
KIBÉKÜLÉS	53
EZ VAGY	54
MATEMATIKA	55
ÜRES GYUFÁSDOBOZ	56
KÁRPÓTLÁS	57

PÁROS TÁNC	58
EROTOMÁNIA	59
A SZOMSZÉDLÁNY	60
AZ ISTÁLLÓMESTER PANASZA	61
AZ UTOLSÓ KÍVÁNSÁG	62
ELRABOLTAK	63
NOVEMBERI SZÉL	64
METAMORFÓZIS	65

SZÉTSZERELT JÁTÉKAIM

ANGYALKA	69
TÜKRÖM, TÜKRÖM	70
A KICSI ADMINISZTRÁTOR	71
CSILLAGOK LESZÜNK AZ ÉGEN	73
SZÉTSZERELT JÁTÉKAIM	75
AZON A NAGY BULIN, ŐSSZEL	77

ERDÉLYI GONDOLAT KÖNYVKIADÓ

A könyvet szerkesztette: P. BUZOGÁNY ÁRPÁD

Korrektúra: Buzogány Edit

Nyomdai előkészítés: Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

A szerkesztőség postacíme:

535600 Székelyudvarhely, Tamási Áron u. 87.

Telefon/fax: 00-40-266-212703

E-mail: **erdelyi_gondolat@sigmasoft.ro**

egk@freemail.hu

www.erdelyigondolat.ro

ISBN 973-8320-16-X

A nyomdai munkálatokat
az Erdélyi Gondolat Könyvkiadó Nyomdája végezte
Felelős vezető: Beke Sándor igazgató